

Препоръка на Съвета за по-нататъшна борба
с подкупването на чужди
длъжностни лица в международни
търговски
сделки

Неофициален превод

Правни инструменти на ОИСР

Настоящият превод е изготвен само за информационни цели и ОИСР не може да гарантира точността му. Единствените официални версии са английските и френските текстове, достъпни на уеб страницата на ОИСР <http://legalinstruments.oecd.org>.

Този документ е публикуван под отговорността на генералния секретар на ОИСР. Той представлява правен инструмент на ОИСР и може да съдържа допълнителен материали. Изразените мнения и аргументите, използвани в допълнителния материал, не отразяват непременно официалните възгледи на страните членки на ОИСР.

Този документ, както и всички данни и карти, включени тук, не засягат статута или суверенитета на която и да е територия, определянето на международни граници и името на която и да е територия, град или област.

За достъп до официалните и актуални текстове на правните инструменти на ОИСР, както и друга свързана информация, моля, направете справка със Сборника на правните инструменти на ОИСР на адрес <http://legalinstruments.oecd.org>.

Моля, цитирайте този документ като:

ОИСР, Препоръка на Съвета за по-нататъшна борба с подкупите на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки, OECD/LEGAL/0378

Серия: Правни инструменти на ОИСР

Снимка на: © optimarc / Shutterstock.com

© OECD 2022

Този документ се предоставя безплатно. Може да се възпроизвежда и разпространява безплатно, без да се изискват допълнителни разрешения, стига да не се променя по никакъв начин. Не може да се продава.

Този документ е достъпен на двата официални езика на ОИСР (английски и френски). Може да бъде преведен на други езици, стига преводът да е обозначен като „неофициален превод“ и включва следната декларация за отказ от отговорност: „Този превод е изготвен от [ИМЕ НА АВТОРА НА ПРЕВОДА] само с информационна цел и неговата точност не може да бъде гарантирана от ОИСР. Единствените официални версии са текстовете на английски и френски, достъпни на уебсайта на ОИСР <http://legalinstruments.oecd.org>“

Обща информация

Препоръката за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица първоначално беше приета от Съвета на ОИСР на 26 ноември 2009г. ([Препоръка за борба с подкупите 2009](#)) като замести ревизираната Препоръка на Съвета за борба с подкупите в международни търговски сделки от 1997г. и чиято цел бе да подобри способността на страните по Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0293](#)] (Конвенцията за борба с подкупите) за предотвратяване, разкриване и разследване на твърдения за подкупване на чужди длъжностни лица.

За да отговори на предизвикателствата, добрите практики и междусекторните проблеми, които се появиха в световната антикорупционна среда от 2009 г. насам, Съветът на ОИСР прие ревизирана препоръка на Съвета за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки на 26 ноември 2021г. (наричана по-долу „Препоръка за борба с подкупите 2021г.“) по предложение на Работната група за борба с подкупите в международните търговски сделки (наричана по-долу „Работна група за борба с подкупите“).

Членове на Работната група за борба с подкупите са всички страни по Конвенцията за борба с подкупите, като от всички тях се изисква да се присъединят към Препоръката за борба с подкупите от 2021г. и три други препоръки, свързани с Конвенцията за борба с подкупите, когато се присъединят към Конвенцията за борба с подкупите. Трите други свързани препоръки са:

- Препоръка на Съвета за борба с подкупите и официално подкрепяните експортни кредити [[OECD/LEGAL/0447](#)]
- Препоръка на Съвета за данъчни мерки за по-нататъшна борба с подкупите на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0371](#)]
- Препоръка на Съвета за участници в сътрудничеството за развитие относно управлението на корупционния риск [[OECD/LEGAL/0431](#)]

Основания за преразглеждане на препоръката

Ревизираната препоръка от 2021г. има за цел да актуализира и разшири Препоръката за борба с подкупите от 2009г. с оглед по-нататъшна подкрепа за пълното прилагане на Конвенцията за борба с подкупите, като отразява последните тенденции и предизвикателства в областта на подкупването на чужди длъжностни лица, като по този начин гарантира, че препоръката продължава да е актуална и ефективна. Тези развиващи се предизвикателства, добри практики и междусекторни проблеми се появиха по-специално в контекста на системния и стриктен мониторинг на Работната група за борба с подкупите на прилагането от страните на Конвенцията за борба с подкупите и свързаните с нея препоръки, както и обширната тематична работа, извършена от Работната група за борба с подкупите за разкриване на подкупи на чужди длъжностни лица, отговорност на юридически лица, извънсъдебни решения и деянията по искане на подкупи.

Процес на разработване на ревизираната Препоръка

Работната група за борба с подкупите се съгласи да започне дискусии за преглед на Препоръката за борба с подкупите от 2009г. през март 2018г. След проучване за идентифициране на приоритетни области, Работната група се ангажира с обширен процес на преглед – включително два кръга от обществени консултации, подробна проверка на прилагането в продължение на десет години на Препоръката за борба с подкупите от 2009г., множество писмени консултации с държавите-членки и осем специални срещи на членовете на Работната група за борба с подкупите. Работната група за борба с подкупите също потърси принос от други съответни органи, групи и заинтересовани страни – включително неофициалната среща на служителите на правоохранителните органи – и се консултира писмено с шест други съответни комисии на ОИСР и други спомагателни органи.

Обхват на Препоръката за борба с подкупите от 2021г.

Препоръката за борба с подкупите от 2021г. разширява версията от 2009г. Преамбюлт е актуализиран, за да включва позоваване на ключови концепции в борбата срещу подкупването на

чужди длъжностни лица, включително потенциални връзки между пол и корупция и потенциалната роля на иновативните технологии в усилията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица. След избухването на пандемията COVID-19 и свързаните с нея предизвикателства, ревизираният преамбул също така подчертава значението на активното прилагане на Конвенцията за борба с подкупите в периоди на криза.

Включени са нови раздели по ключови теми, които са се появили или значително еволюирали в областта на борбата с корупцията от 2009г. насам, по-специално:

- Адресиране на пасивната страна на подкупа на чужди длъжностни лица;
- Санкции и конфискация;
- Извънсъдебни решения;
- Международно сътрудничество;
- Защита на лицата, подаващи сигнали;
- Стимули за осигуряване на съответствие; и
- Защита на данни.

Проектът на ревизираната препоръка също актуализира или разширява обхвата на разпоредбите по вече съществуващи теми, включително прилагане, както и повишаване на осведомеността, обучение и насоки.

Проследяване, мониторинг на прилагането и инструменти за разпространение

В допълнение към стриктния си и систематичен партньорски мониторинг на прилагането от страните на Конвенцията за борба с подкупите, на Препоръката за борба с подкупите от 2021г. и трите други свързани препоръки, Работната група за борба с подкупите също ще докладва относно прилагането на Препоръката за борба с подкупите от 2021г. на Съвета на всеки пет години след нейното приемане.

За допълнителна информация, моля, консултирайте се с:

<https://www.oecd.org/fr/corruption/2019-review-oecd-anti-bribery-recommendation.htm>.

Информация за контакт: antibribery@oecd.org.

Прилагане

Работната група ще продължи да извършва мониторинг на прилагането от държавите членки на Конвенцията за борба с подкупите, на Препоръката за борба с подкупите и трите други свързани препоръки, за да насърчи пълното им прилагане в съответствие с член 12 от Конвенцията за борба с подкупите. Всички страни по Конвенцията са обект на този строг процес на партньорска проверка, извършван на последователни фази, като всяка страна се оценява от проверяващи от други страни по Конвенцията. Организацията „Прозрачност без граници“ нарича този механизъм за наблюдение „златен стандарт“ за мониторинг.

За повече информация: www.oecd.org/daf/anti-bribery/countrymonitoringoftheoecdanti-briberyconvention.htm.

СЪВЕТЪТ,

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД членове 3, 5а) и 5б) от Конвенцията за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие от 14 декември 1960 г.;

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки от 21 ноември 1997 г. [[OECD/LEGAL/0293](#)] (наричана по-долу „Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите“);

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД ревизираната препоръка на Съвета за борба с подкупите в международни търговски сделки от 23 май 1997г. [[C\(97\)123/FINAL](#)] и Препоръката на Съвета за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки от 26 ноември 2009 г. [[C\(2009\)159/REV1/FINAL](#) и [C\(2010\)19](#)] (наричана по-долу „Препоръка 2009 г.“), заменена от настоящата Препоръка;

КАТО ВЗЕМА ПРЕДВИД Препоръката на Съвета за данъчни мерки за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0371](#)], Препоръка на Съвета за участници в сътрудничеството за развитие относно управлението на корупционния риск [[OECD/LEGAL/0431](#)], Препоръка на Съвета за борба с подкупите и официално подкрепяни експортни кредити [[OECD/LEGAL/0447](#)], Препоръка на Съвета за насоки за борба с корупцията и почтеност в държавните предприятия [[OECD/LEGAL/0451](#)], Насоки на ОИСР за мултинационални предприятия [[OECD/LEGAL/0144](#)], Препоръка на Съвета за публичен интегритет [[OECD/LEGAL/0435](#)], и Препоръка на Съвета относно Насоките за надлежна проверка на ОИСР за отговорно бизнес поведение [[OECD/LEGAL/0443](#)];

КАТО ОТЧИТА напредъка, постигнат в прилагането на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и Препоръката от 2009г., и като потвърждава продължаващото значение на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и коментарите към Конвенцията;

КАТО ОТЧИТА, че подкупът на чужди длъжностни лица е широко разпространено явление в международните търговски сделки, включително търговията и инвестициите, което поражда сериозни морални и политически опасения, подкопава доброто управление и устойчивото икономическо развитие и нарушава условията на международната конкуренция;

КАТО ПРИЗНАВА вредните последици, причинени от подкупването на чужди длъжностни лица, и като отчита значението на ефективната борба с подкупването на чужди длъжностни лица с цел справяне и предотвратяване на тези въздействия върху обществото;

КАТО ОТЧИТА, че всички държави споделят отговорността за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки;

КАТО ПОВТАРЯ значимостта на активното и всеобхватно прилагане на Конвенцията за борба с корупцията на ОИСР, включително в периоди на криза, и като потвърждава отново ангажимента на страните членки за решително прилагане на законите, регламентиращи престъплението „Подкуп на чуждо длъжностно лице“, както е посочено отново в Декларацията за споделен ангажимент за борба с подкупването на чужди длъжностни лица, приета от министрите на страните по Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР на 21 ноември 2007г., Декларацията относно политиката за борба с подкупите в международни търговски сделки, приета от Работната група за борба с подкупите на 19 юни 2009г., Заключенията, приети от срещата на Съвета на ОИСР на министерско ниво на 25 юни 2009г. [[C/MIN\(2009\)5/FINAL](#)], и Декларацията на министрите от срещата на министрите на държавите членки на ОИСР за борба с подкупите от 16 март 2016г.;

КАТО ПРИЗНАВА, че Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и Конвенцията на ООН

срещу корупцията (UNCAC) взаимно се подкрепят и допълват и че ратифицирането и прилагането на UNCAC подкрепя цялостен подход за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки;

КАТО ПРИВЕТСТВА други развития, които допълнително подобряват международното разбирателство и сътрудничество по отношение на подкупите в международните търговски сделки, включително действията на Съвета на Европа, Европейския съюз и Организацията на американските държави;

КАТО ПРИВЕТСТВА усилията на фирми, бизнес организации и синдикати, неправителствени организации и медии за борбата срещу подкупването на чужди длъжностни лица;

КАТО ПРИЗНАВА необходимостта да подобрим разбирането си за връзките между пола и корупцията, включително подкупването на чужди длъжностни лица, как корупцията може да засегне по различен начин половете и значението на насърчаването равенството между половете и овластяването на жените;

КАТО ПРИЗНАВА потенциалната роля на иновативните технологии за насърчаване на усилията на публичния и частния сектор за борба с подкупването на чужди длъжностни лица;

КАТО ПРИЗНАВА, че постигането на напредък в тази област изисква не само усилия на национално ниво, но и многостранно сътрудничество, както и строг и систематичен мониторинг и последващи действия;

По предложението на Работната група за борба с подкупите в международните търговски сделки:

Общи положения

- I. **ОТБЕЛЯЗВА**, че настоящата Препоръка за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки се прилага за страните членки на ОИСР и други страни членки по Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР (наричани по-долу „страни членки“).
- II. **ОТБЕЛЯЗВА**, че настоящата Препоръка трябва да се прилага в съответствие с юрисдикцията на страните членки и други основни правни принципи.
- III. **ПРЕПОРЪЧВА** на страните членки да продължат да предприемат ефективни мерки за възпиране, предотвратяване и борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки.
- IV. **ПРЕПОРЪЧВА** всяка страна членка да предприеме конкретни и значими стъпки за разглеждане или по-нататъшно проучване на следните области:
 - i. инициативи за повишаване на осведомеността и обучение в публичния сектор с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица;
 - ii. повишаване на осведомеността в частния сектор, по-специално сред предприятия, опериращи в чужбина, включително малки и средни предприятия, с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, както и, когато е уместно, чрез целенасочени инициативи, специфични за професията и сектора, включително по повод Ръководството за добри практики относно вътрешния контрол, етиката и съответствието, както е посочено в Приложение II към настоящия документ, което е неразделна част от настоящата Препоръка, и чрез колективни действия и партньорства между частния и публичния сектор в дейности за повишаване на осведомеността;
 - iii. наказателни закони, тяхното прилагане и привеждане в действие, в съответствие с Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, както и раздели V до XVIII от настоящата Препоръка и Ръководството за добри практики за прилагане на конкретни членове от Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни

- лица в международни търговски сделки, както е посочено в Приложение I към настоящия документ, което е неразделна част от настоящата Препоръка;
- iv. международно сътрудничество при разследвания и други производства в съответствие с раздел XIX от настоящата Препоръка;
 - v. данъчно законодателство, разпоредби и практики, за премахване на всяка непряка подкрепа на подкупването на чужди длъжностни лица, в съответствие с Препоръката на Съвета от 2009г. относно данъчните мерки за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0371](#)], и раздел XX от настоящата препоръка;
 - vi. разпоредби и мерки за осигуряване на докладване на случаи на подкуп на чужди длъжностни лица и защита на сигнализиращите лица, в съответствие с раздели XXI и XXII от настоящата препоръка;
 - vii. корпоративно и бизнес счетоводство, външен одит, както и изисквания и практики за вътрешен контрол, етика и съответствие, в съответствие с раздел XXIII от настоящата Препоръка;
 - viii. закони и подзаконови актове за банки и други финансови институции, за да се гарантира, че се съхраняват и предоставят адекватни записи за проверка и разследване;
 - ix. публични субсидии, лицензи, договори за обществени поръчки, договори, финансирани от официална помощ за развитие, официално подкрепени експортни кредити или други обществени предимства, така че предимствата да могат да бъдат преустановени или отказани като мярка за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в съответните случаи, както и като стимули за съответствие, предоставени за коригирани действия в съответствие с раздели XXIV и XXV от настоящата Препоръка;
 - x. граждански, търговски и административни закони и подзаконови актове, за борба с подкупването на чужди длъжностни лица.

Криминализиране и наказателно преследване на подкупа на чужди длъжностни лица

V. ПРЕПОРЪЧВА, за да се гарантира активното и всеобхватно прилагане на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, включително наказателното преследване на престъплението *подкуп на чужди длъжностни лица*, на страните-членки да вземат изцяло предвид Ръководството за добри практики за прилагане на конкретни членове на Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица при международни търговски сделки, посочено в Приложение I към настоящия документ.

VI. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. периодично да преразглеждат своите закони за прилагане на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и подхода си към прилагането, за да се борят ефективно с международното подкупване на чужди длъжностни лица;
- ii. да предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че правоохранителните органи действат своевременно и проактивно, така че жалбите, свързани с подкуп на чужди длъжностни лица, да бъдат сериозно разследвани и достоверните твърдения да бъдат оценени от компетентните органи;
- iii. да предприемат проактивен подход към разследването и наказателното преследване на подкупи на чужди длъжностни лица, по отношение както на физически, така и на юридически лица, включително като гарантират, че компетентните органи получават подходящо обучение и насоки относно ефективни методи за разкриване и разследване на подкупването на чужди длъжностни лица.

VII. ПРЕПОРЪЧВА страните членки да осигурят адекватни ресурси на

правоохранителните органи, за да позволят ефективно разследване и наказателно преследване на подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки, като вземат предвид коментар 27 към Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР.

VIII. ПРЕПОРЪЧВА страните членки да насърчават правоохранителните органи да събират активно информация от различни източници, за да повишат разкриването на подкупването на чужди длъжностни лица и да съдействат за увеличаване на разследванията, като например от медиите, сигнализиращи лица, обществени агенции, включително тези, посочени в Раздел XXI, чужди разследващи органи и частния сектор.

IX. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. да гарантират, че случаите на подкупване на чужди длъжностни лица се разследват и подлежат на наказателно преследване без ненужно забавяне;
- ii. когато възникнат закъснения при разследвания, наказателни преследвания и съдебни или административни процедури, да предприемат разумни стъпки, за да гарантират, че те няма да възпрепятстват неправомерно ефективното наказателно преследване на подкупа на чужди длъжностни лица и няма да доведат до изтичане на давностни срокове в тези случаи.

X. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. да гарантират наличието на широк спектър от способности на доказване при разследвания и наказателни преследвания на подкупи на чужди длъжностни лица, като достъп до финансова, банкова и фирмена информация, включително за действителна собственост, проследяване на активи, криминалистични способности и специални разузнавателни средства, когато е уместно;
- ii. когато е целесъобразно и пропорционално, и до степента, разрешена и при условията, предписани от националното законодателство, да гарантират, че компетентните органи използват пълноценно широкия набор от способности на доказване, налични при разследвания и наказателни преследвания на подкупи на чужди длъжностни лица, включително специални разузнавателни средства;
- iii. обмислят мерки за насърчаване на лицата, които са участвали или са били свързани с извършването на подкуп на чужди длъжностни лица, да предоставят информация, полезна на компетентните органи при разследването и наказателното преследване на подкупа на чужди длъжностни лица, и да гарантират, че са налице подходящи механизми за прилагане на подобни мерки при разследване и наказателно преследване на случаи на подкупване на чужди длъжностни лица.

XI. ПРЕПОРЪЧВА страните членки да позволяват и насърчават ефективно и навременно сътрудничество и обмен на информация между и в рамките на националните компетентни органи с оглед подобряване на разкриването, разследването и наказателното преследване на подкупа на чужди длъжностни лица. По-специално, страните членки трябва да обмислят подходящи методи и инструменти за улесняване на такова сътрудничество.

Адресиране на проблема по отношение на „искащата страна“

XII. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. да повишат осведомеността относно рисковете от искане и предлагане на подкупи сред съответните длъжностни лица, особено тези, командировани в чужбина, и в частния сектор, като се обърне специално внимание на високорисковите географски и промишлени сектори на дейност;
- ii. да осигурят обучение на своите длъжностни лица, командировани в чужбина, относно информацията и стъпките, които трябва да се предприемат за подпомагане на предприятията, изправени пред искане на подкупи, когато е уместно, и да предоставят ясни инструкции за органите, на които трябва да се докладват твърдения за искане на подкупи и подкупи на чужди длъжностни лица;
- iii. когато е целесъобразно, да предприемат координирани действия с други страни

членки и трети страни, с оглед ангажиране с приемащата страна за справяне с искането и приемането на подкупи;

- iv. да обмислят насърчаване, улесняване, ангажиране с или участие в инициативи за колективни действия за борба с подкупите с представители на частния и публичния сектор, както и с организации на гражданското общество, с цел да се справят с подкупването на чужди длъжностни лица и искането за подкупи.

XIII. ПРИЗОВАВА всички държави:

- i. да повишат осведомеността на своите длъжностни лица относно националните закони за борба с искането и даването на подкупи, с оглед спиране на искането и приемането на подкупи и плащания за улеснение в малки размери;
- ii. да публикуват на публично достъпен уебсайт своите правила и разпоредби, регулиращи подаръците, гостоприемството, развлеченията и разходите за местни длъжностни лица, така че лицата и предприятията да са запознати с тези правила и да могат да ги спазват.

XIV. ПРЕПОРЪЧВА, с оглед на подривния ефект на плащания за улеснение в малки размери, особено върху устойчивото икономическо развитие и върховенството на закона, страните членки:

- i. да се ангажират периодично да преразглеждат своите политики и подход относно плащанията за улеснение в малки размери, за да се борят ефективно с това явление;
- ii. да насърчават компаниите да забраняват или обезкуражават използването на плащания за улеснение в малки размери чрез вътрешните програми и мерки за контрол, етика и съответствие, като признават, че такива плащания като цяло са незаконни в страните, в които се извършват и във всички случаи трябва да бъдат точно отчетени в счетоводните книги на тези компании и във финансовите им документи.

Санкции и конфискация

XV. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. да предприемат подходящи стъпки, като например чрез предоставяне на насоки и/или обучение на правоохранителните органи и съдебната власт, без да се засягат дискреционните правомощия на съдебните или други съответни органи, за да се гарантира, че санкциите срещу физически и юридически лица за подкуп на чуждо длъжностно лице са прозрачни, ефективни, пропорционални и възпиращи на практика, включително като се вземат предвид размерите на платения подкуп и стойността на печалбите или други извлечени ползи и други смекчаващи или отегчаващи отговорността фактори;
- ii. с оглед стимулиране и възнаграждаване на доброто корпоративно поведение, да обмислят вземането под внимание на смекчаващи фактори, като напр.:
 - a. пълно, своевременно и доброволно разкриване на неправомерно поведение пред правоохранителните органи;
 - б. пълно сътрудничество с правоохранителните органи, включително разкриване на всички факти, свързани с разглежданото нарушение;
 - в. поемане на отговорност; или
 - д. навременно и подходящо коригиращо действие, включително прилагане или подобряване на ефективна програма за етика и съответствие;
- iii. да направят публични и достъпни, в съответствие с правилата за защита на данните и правата на поверителност, според приложимостта и чрез всякакви подходящи средства, важни елементи от разрешените случаи на подкупване на чужди длъжностни лица и свързани престъпления съгласно членове 7 и 8 от

Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР (по-долу „свързани престъпления“), включително основните факти, санкционираните физически или юридически лица, одобрените санкции и основанието за прилагане на такива санкции.

XVI. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки, за да подпомогнат гарантирането, че престъпленията за подкупване на чужди длъжностни лица се наказват с ефективни, пропорционални и възпиращи санкции:

- i. да се възползват пълноценно, когато е възможно и подходящо, от наличните в националното им законодателство мерки за идентифициране, замразяване, изземване и конфискация на подкупи и приходи от подкуп на чужди длъжностни лица или имущество, чиято стойност съответства на стойността на такива приходи;
- ii. да разработят проактивен подход за идентифициране, замразяване, изземване и конфискация на подкупи и приходите от подкуп на чужди длъжностни лица или имущество, чиято стойност съответства на стойността на тези приходи, включително в контекста на производства, включващи юридически лица;
- iii. да повишат на осведомеността сред правоохранителните и други компетентни органи относно важността на провеждането на задълбочени финансови разследвания за откриване и възстановяване на подкупи и приходи от подкуп на чужди длъжностни лица, както и конфискация на подкупи и приходи от подкуп на чужди длъжностни лица или имущество на стойност, която съответства на стойността на тези приходи; и
- iv. да обмислят разработването, публикуването и разпространението сред правоохранителните органи на насоките за идентифициране, количествено определяне и конфискация на подкупи и приходи от подкуп на чужди длъжностни лица или имущество, чиято стойност съответства на стойността на тези приходи.

Извънсъдебни споразумения

XVII. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки да обмислят използването на различни форми на решения при решаване на наказателни, административни и граждански дела, както с юридически, така и с физически лица, включително извънсъдебни решения. Извънсъдебните споразумения се отнасят до механизми, разработени и използвани за решаване на въпроси без пълно съдебно или административно производство, въз основа на договорено споразумение с физическо или юридическо лице и прокурор или друг орган.

XVIII. ПРЕПОРЪЧВА страните членки да гарантират, че извънсъдебните споразумения, използвани за разрешаване на дела, свързани с престъпления съгласно Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, следват принципите на справедливия процес, прозрачност и отчетност, и по-специално:

- i. да възприемат ясна и прозрачна рамка по отношение на извънсъдебни споразумения, включително органите, които имат право да сключват такива споразумения, дали тези споразумения са достъпни за физически и/или юридически лица, както и изискването предполагаемият нарушител да признае факти и/или вина, когато е приложимо;
- ii. да разработят ясни и прозрачни критерии по отношение на използването на извънсъдебни споразумения, включително, когато е уместно, доброволно саморазкриване на неправомерно поведение, сътрудничество с правоохранителните органи и коригиращи мерки;
- iii. да предоставят ясна и публично достъпна информация за предимствата, които предполагаемият нарушител може да получи при сключване на извънсъдебно споразумение;
- iv. където е уместно и в съответствие с правилата за защита на данните и правата на поверителност, според случая, да оповестяват елементи от извънсъдебни споразумения, включително:
 - a. основните факти и съответните физически и/или юридически лица;

- б. съответните съображения за решаване на делото с извънсъдебно споразумение;
 - в. естеството на наложените санкции и основанията за прилагането на такива санкции;
 - г. коригиращи мерки, включително приемане или подобряване на вътрешния контрол и антикорупционните програми за съответствие или мерки и наблюдение;
- v. да гарантират, че подкупа на чуждо длъжностно лице, разрешен чрез извънсъдебно споразумение, се наказва с прозрачни, както и ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, както се изисква от член 3 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР;
 - vi. да гарантират, че извънсъдебното разрешаване на дела за подкупване на чужди длъжностни лица не представлява пречка за ефективното разследване и наказателно преследване на физически или юридически лица в други държави и като цяло позволява ефективно международно сътрудничество, както е предвидено в членове 9 и 10 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР;
 - vii. да гарантират, че сключването на извънсъдебно споразумение с физическо или юридическо лице не засяга действия по разследване и наказателно преследване срещу други съответни физически или юридически лица, когато е уместно;
 - viii. да гарантират, че извънсъдебните споразумения подлежат на подходящ надзор, като например от съдебен, независим обществен или друг съответен компетентен орган, включително правоохранителните органи.

Международно сътрудничество

XIX. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки, за да се борят ефективно с подкупването на чужди длъжностни лица при международни търговски сделки, в съответствие с тяхната юрисдикция и други основни правни принципи, да се консултират и да си сътрудничат по друг начин с компетентните органи в други държави и, ако е уместно, с международни и регионални мрежи на правоохранителни органи, включващи страни членки и трети страни, в разследвания и други съдебни производства относно конкретни случаи на такъв подкуп, чрез средства като споделяне на информация спонтанно или при поискване, предоставяне на доказателства, екстрадиция и идентифициране, замразяване, изземване, конфискация и възстановяване на приходите от подкуп на чужди длъжностни лица. В тази връзка:

A. Процедури за правна взаимопомощ

Страните членки следва, за да се борят ефективно с подкупването на чужди длъжностни лица при международни търговски сделки:

- i. да използват пълноценно съществуващите споразумения и договорености за международна правна помощ и, когато е необходимо, да сключват нови споразумения или договорености за тази цел;
- ii. да гарантират наличието на ясно оповестени и лесно достъпни канали за входящи и изходящи искания за правна взаимопомощ;
- iii. в съответствие с членове 9 и 10 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, да гарантират, че техните национални закони предоставят адекватна основа за взаимна правна помощ, за всякакви цели, в съответствие със съответните закони, договори, споразумения и договорености, включително предоставяне на доказателства, извършване на претърсвания, изземвания и замразяване, идентифициране и проследяване на облаги от престъпление, имущество или средства, както и конфискация и възстановяване на приходите от подкуп на чужди длъжностни лица;
- iv. във възможно най-пълна степен съгласно националното законодателство, съответните договори и договорености, да предоставят взаимна правна помощ при ненаказателни разследвания и производства в обхвата на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, включващи юридическо лице, включително когато

ненаказателните разследвания и производства не са пряко свързани с наказателно производство, в което участва физическо лице;

- v. да обмислят начини за улесняване на взаимната правна помощ между страните членки и със страни, които не са страни по Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР в случаи на такъв подкуп, включително по отношение на доказателствените прагове за някои страни членки;
- vi. да осигуряват бърза и ефективна обработка на изходящи и входящи искания за правна взаимопомощ;
- vii. да гарантират, че техният давностен срок позволява достатъчно време за бързо и ефективно предоставяне и искане на взаимна правна помощ по дела за подкуп на чуждо длъжностно лице;
- viii. да гарантират, че е налице ефективна институционална рамка за правна взаимопомощ и че ресурсите за предоставяне и искане на правна взаимопомощ се използват адекватно и ефективно. По-специално, страните членки трябва да гарантират, че на органите, отговорни за получаването на входящи искания за взаимна правна помощ и за управление на изходящите искания, е осигурен адекватен брой служители със съответния експертен опит и че съответните служители разполагат с подходящо обучение, включително относно рамката за правна взаимопомощ и относно изготвяне на изисквания и политики, приложими към изходящи заявки, когато е приложимо;
- ix. да обмислят използването на технологии за по-голяма ефективност на процеса на правна взаимопомощ, включително подходящо оборудване за наблюдение на напредъка, постигнат по входящи и изходящи искания за правна взаимопомощ, представяне на изходящи искания за правна взаимопомощ в цифров формат и представяне на информация, предоставена в отговор към искания за правна взаимопомощ в цифров формат, подходящ за използване от молещата държава;
- x. да възприемат проактивен подход при търсене на международно сътрудничество за престъпления съгласно Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, включително чрез повишаване на осведомеността и предоставяне на обучение на компетентните органи за идентифициране на случаи на подкупване на чужди длъжностни лица, изискващи взаимна правна помощ, с оглед да се гарантира, че чакащо изходящо искане за правна взаимопомощ не застрашава текущото разследване.

Б. Засилване на международното сътрудничество

Страните членки трябва:

- i. да предприемат ефективни мерки за развитие на пряко сътрудничество с компетентните органи в други страни членки, според случая, включително чрез:
 - a. сключване на двустранни споразумения или договорености за взаимна правна помощ с други страни членки и пълно използване на съществуващите споразумения;
 - б. активно участие в регионални и международни правоохранителни мрежи, специализирани в антикорупционните въпроси и включващи страни членки и трети страни; и
 - в. насърчаване на обмена на персонал и експерти, където е приложимо, включително командироване на служители за връзка в други страни или международни организации;
- ii. да обмислят, без предварително искане, предаването на информация, когато е уместно и по начин, съвместим с националните закони и съответните договори и договорености, на компетентен орган в друга страна членка, където тази информация би могла да помогне на страната членка при предприемане на разследвания или успешно приключване на производства. Предаването на информация по спонтанен начин не трябва да засяга разследванията и производства, извършвани от компетентния орган в страната членка, предоставяща информацията;

- iii. да обмислят, по начин, съвместим с националните закони и съответните договори и договорености, допълнителни форми на международен обмен на информация чрез други механизми, като например чрез улесняване на а) обмен на финансово разузнаване от звената за финансово разузнаване; б) обмен на данъчна информация; в) обмен на информация с финансовите регулатори; и г) сътрудничество, според случая, в рамките на съответните международни и регионални мрежи;
- iv. незабавно да разследват достоверни твърдения за подкупване на чужди длъжностни лица, препратени към тях от международни правителствени организации, като многостранните и регионални банки за развитие и, когато е приложимо, да търсят от международни правителствени организации премахване на тайната на вътрешното разследване.

V. Дела, които засягат няколко юрисдикции

Страните членки трябва:

- i. да насърчават пряката координация при едновременни или паралелни разследвания и наказателно преследване, когато е уместно, включително чрез средства като обмен на информация и доказателства;
- ii. в съответствие с член 4.3 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, когато повече от една страна членка има юрисдикция върху предполагаемо престъпление, описано в Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, да обмислят, когато е уместно, консултации по време на разследването, наказателното преследване и приключването на случая, в съответствие с техните правни системи. Страните членки следва също така да обърнат необходимото внимание на риска от наказателно преследване на едно и също физическо или юридическо лице в различни юрисдикции за едно и също престъпно поведение;
- iii. да обмислят координацията възможно най-рано в процеса, доколкото е възможно и когато е уместно, и по такъв начин, който зачита независимостта на отделните юрисдикции и признава ползите от сътрудничеството за постигане на ефективно правоприлагане. Страните членки следва да предприемат стъпки, за да гарантират разумно, че техните усилия за координация няма да влияят неправомерно върху ефективността на разследванията и наказателното преследване в други юрисдикции;
- iv. да обмислят използването на съответните международни и регионални организации, които могат да помогнат при консултации между държавите, когато е уместно;
- v. когато е уместно и в съответствие с техните национални закони и съответните договори и договорености, да обмислят създаването на съвместни или паралелни екипи за разследване при провеждане на разследвания и наказателно преследване на подкупи на чужди длъжностни лица, което може да наложи координирани и съгласувани действия с една или няколко други държави-членки.

Данъчно приспадане

XX. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. пълно и своевременно прилагане на Препоръката на Съвета от 2009г. относно данъчните мерки за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0371](#)], която препоръчва по-специално „страните членки и другите страни по Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите изрично да забранят данъчното приспадане на подкупи на чужди длъжностни лица за всички данъчни цели по ефективен начин“ и че „в съответствие със своите правни системи“ те „да създадат ефективна правна и административна рамка и предоставят насоки за улесняване на докладването от данъчните органи на съмнения за подкупване на чужди длъжностни лица, произтичащи от изпълнението на техните задължения, до съответните национални правоохранителни органи“;

- ii. да подкрепят мониторинга, извършван от Комисията по фискални въпроси, както е предвидено в Препоръката на Съвета от 2009г. относно данъчните мерки за по-нататъшна борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки [[OECD/LEGAL/0371](#)].

Сигнализиране за подкуп на чуждо длъжностно лице

XXI. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки:

- i. да утвърждават и оповестяват ясни политики и процедури, чрез които всяко физическо лице, включително длъжностни лица, могат да докладват пред компетентните органи подозрения за подкупване на чужди длъжностни лица и свързани престъпления, включително чрез допускане на поверително и, когато е уместно, анонимно докладване;
- ii. да осигуряват лесно достъпни и разнообразни канали за докладване на предполагаеми действия за подкупване на чужди длъжностни лица и свързани престъпления и да повишат осведомеността за тези канали и за важността на докладването на такива съмнения, включително чрез предоставяне на насоки и последващи действия за насърчаване и подкрепа на подаващите сигнали лица;
- iii. да гарантират, че са въведени подходящи мерки, които да позволят на длъжностни лица да докладват или да довеждат до вниманието на компетентните органи предполагаеми действия за подкупване на чужди длъжностни лица и свързани престъпления, открити в хода на тяхната работа, по-специално на длъжностни лица в публични агенции, които взаимодействат сили са изложени на информацията относно компании, опериращи в чужбина, включително чужди представителства, звена за финансово разузнаване, данъчни органи, органи за насърчаване на търговията, съответните регулатори на ценни книжа и финансови пазари, агенции за борба с корупцията и органи по обществени поръчки;
- iv. да насърчават проактивното разкриване от държавни служители, по-специално тези, които взаимодействат с или които са изложени на информацията относно компании, опериращи в чужбина, чрез подходящи средства, включително медиен мониторинг и сигнали, както и ранно докладване на съмнения за подкупване на чужди длъжностни лица и свързани престъпления;
- v. периодично да преразглеждат ефективността на политиките, процедурите и каналите за докладване и да обмислят публичното оповестяване на резултатите от тези периодични прегледи;
- vi. да повишат осведомеността чрез редовно обучение и други средства относно подкупа на чуждо длъжностно лице и задълженията за докладване на служителите в правителствените агенции, които биха могли да играят роля за предотвратяване и/или разкриване и докладване на подкупване на чужди длъжностни лица, включително дипломатически мисии, агенции за експортни кредити и агенции за официална помощ за развитие, като информират своите компании, опериращи в чужбина, относно чуждите закони за борба с подкупите и важността на ефективните програми за съответствие.

Защита на сигнализиращите лица

XXII. ПРЕПОРЪЧВА, с оглед на основната роля, която сигнализиращите лица могат да играят като източник за разкриване на случаи на подкуп на чужди длъжностни лица, на страните членки да създадат, в съответствие със своята юрисдикция и други основни правни принципи, силни и ефективни правни и институционални рамки за защита и/или да предоставят средства за защита срещу всякакви действия с цел отмъщение срещу лица, работещи в частния или публичния сектор, които съобщават на разумни основания за подозрителни действия по подкупване на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки и свързани престъпления в контекста на работата им, и по-специално:

- i. да гарантират, че достатъчно ресурсно обезпечени и добре обучени компетентни органи прилагат правната рамка за защита на докладващите лица и получават,

- разследват или обработват по друг начин жалби за ответни действия с цел отмъщение;
- ii. да предоставят защита на възможно най-широк кръг от лица, които подават сигнали в контекста на работата им, включително според случая на тези, чиито трудови отношения са приключили, на лица, които придобиват информация за предполагаеми действия за подкупване на чужди длъжностни лица по време на напреднали етапи на процеса на наемане или договорни преговори и които биха могли да понесат отмъщение, например под формата на отрицателни препоръки за работа или включване в черен списък, и да обмислят разширяване на защитата на трети лица, свързани със сигнализиращото лице, които биха могли да пострадат от ответни действия с цел отмъщение в контекста на работата им;
 - iii. да гарантират, че са въведени подходящи мерки за осигуряване на поверителността на самоличността на сигнализиращото лице и съдържанието на сигнала по начин, съвместим с националното законодателство, по-специално относно разследвания от компетентни органи или съдебни производства;
 - iv. да обмислят допускането на анонимни сигнали и гарантират, че всички съответни защити са достъпни за лицата, които впоследствие са идентифицирани и могат да понесат ответни действия с цел отмъщение;
 - v. да гарантират, че са налице подходящи мерки за забрана или обезсилване на всякакви договорни разпоредби, създадени или предназначени да отменят, прекратят, намалят или модифицират претенциите и правната защита на сигнализиращите лица, които отговарят на изискванията за защита, до компетентните органи;
 - vi. да предоставят широка дефиниция за ответно действие с цел отмъщение срещу подаващи сигнали лица, която не се ограничава само до действия с цел отмъщение на работното място и може също да включва действия, които могат да доведат до вреда на репутацията, както и професионални, финансови, социални, психологически и физически щети;
 - vii. да гарантират, че сигнализиращите лица разполагат с подходящи средства за защита, за да компенсират преките и непреките последици от ответни действия с цел отмъщение след подаването на сигнал, който отговаря на условията за защита, включително финансова компенсация и временни мерки до приключване на съдебното производство;
 - viii. да предвидят ефективни, пропорционални и възпиращи санкции за лицата, които предприемат действия с цел отмъщение спрямо сигнализиращите лица;
 - ix. в административни, граждански или трудови производства, да прехвърлят тежестта на доказване върху предприелите ответни действия с цел отмъщение физически и юридически лица и образувания, които трябва да докажат, че такова предполагаемо неблагоприятно действие срещу сигнализиращото лице не е било предприето с цел отмъщение във връзка със сигнала;
 - x. да гарантират, че сигнализиращите лица не са обект на дисциплинарни производства и отговорност заради подаването на сигнали, които отговарят на изискванията за защита;
 - xi. да обмислят въвеждането на стимули за подаване на сигнали, които отговарят на изискванията за защита;
 - xii. да повишат осведомеността и осигурят обучение относно изготвянето и прилагането на правните и институционалните рамки за защита на сигнализиращите лица и наличните защити и средства за защита;
 - xiii. периодично да преразглеждат ефективността на правните и институционалните рамки за защита на сигнализиращите лица и да обмислят оповестяването на резултатите от тези периодични прегледи;
 - xiv. като се вземат предвид правилата за защита на данните и правата за поверителност, да гарантират, че тези правила и закони, които забраняват предаването на икономическа или търговска информация, не възпрепятстват

неправомерно сигналите и защитата на сигнализиращите лица.

Счетоводни изисквания, външен одит и вътрешен контрол, етика и съответствие

XXIII. ПРЕПОРЪЧВА на страните членки да предприемат необходимите стъпки, като вземат предвид, когато е уместно, индивидуалното състояние на дадено дружество, включително неговия размер, тип, правна структура и географски и индустриален сектор на дейност, така че законите, правилата или практиките по отношение на счетоводните изисквания, външните одити, вътрешният контрол, етиката и съответствието са в съответствие със следните принципи и се използват изцяло с цел предотвратяване и разкриване на подкупи на чужди длъжностни лица в международните сделки, в съответствие с тяхната юрисдикция и други основни правни принципи. За тази цел:

A. Адекватни счетоводни изисквания

- i. Страните членки, в съответствие с член 8 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, предприемат необходимите мерки в рамките на тяхното законодателство относно поддържането на счетоводни книги и записи, оповестяване на финансови отчети и счетоводни и одиторски стандарти, така, че да се забрани създаването на извънсчетоводни сметки, извършването на извънсчетоводни или неадекватно идентифицирани сделки, записването на несъществуващи разходи, вписването на задължения с неправилно идентифициране на техния предмет, както и използването на фалшиви документи, от компании, подчинени на тези закони и разпоредби, с цел подкупване на чужди длъжностни лица или за укриване на такъв подкуп;
- ii. Страните членки, в съответствие с член 8 от Конвенцията, предвиждат ефективни, пропорционални и възпиращи граждански, административни или наказателни санкции за такива пропуски и фалшификации по отношение на счетоводните книги, записите, сметките и финансовите отчети на такива компании и трябва да гарантират че както физически, така и юридически лица могат да бъдат държани отговорни за пълния набор от действия, описани в член 8.1 от Конвенцията;
- iii. страните членки следва да изискват от компаниите да оповестяват във финансовите си отчети пълния набор от съществени условни задължения;
- iv. страните членки трябва да гарантират, че компетентните органи също така обръщат надлежно внимание на производството срещу физически или юридически лица, участващи в счетоводни престъпления, извършени с цел подкуп на чужди длъжностни лица или укриване на такъв подкуп, както е определено в член 8 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР;

Б. Независим външен одит

- i. страните членки трябва да преценят дали изискванията към компаниите да се подлагат на външен одит са подходящи;
- ii. страните-членки и професионалните асоциации следва да поддържат адекватни стандарти, за да гарантират независимостта на външните одитори, което им позволява да предоставят обективна оценка на отчетите, финансовите отчети и вътрешния контрол на компаниите;
- iii. страните членки следва да изискват от външния одитор, който открие индикации за предполагаемо действие по подкупване на чуждо длъжностно лице, да докладва това откритие на ръководството и, според случая, на корпоративните органи за наблюдение или управление;
- iv. страните членки следва да насърчават компаниите, които получават доклади от външен одитор за предполагаеми действия по подкупване на чужди длъжностни лица, да реагират активно и ефективно на такива доклади;
- v. страните членки трябва да обмислят да задължат външния одитор да докладва за предполагаеми действия по подкупване на чужди длъжностни лица на компетентни органи, независими от компанията, като правоприлагащи или регулаторни органи,

а за тези страни, които разрешават такова докладване, да гарантират, че одиторите, които изготвят такива доклади на база разумни основания, са защитени от съдебни действия.

V. Вътрешен контрол, етика и съответствие

Страните членки трябва да насърчават:

- i. компаниите, включително държавни предприятия, да разработват и възприемат подходящи програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, като се вземат предвид Насоките за добри практики за вътрешен контрол, етика и съответствие, изложени в Приложение II;
- ii. бизнес организации и професионални асоциации, когато е уместно, в усилията им да насърчават и подпомагат компании, по-специално малки и средни предприятия, при разработването на програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, като се вземе предвид Ръководството за добри практики относно вътрешния контрол, етиката и съответствието, изложени в Приложение II към настоящия документ;
- iii. ръководството на компанията да прави изявления в своите годишни отчети или по друг начин публично да оповестява своите програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие, включително тези, които допринасят за предотвратяване и разкриване на подкупи;
- iv. създаването на органи за наблюдение, независими от ръководството, като одитни комитети на съвети на директорите или на надзорни съвети;
- v. компаниите да прилагат рамки за защита на лицата, съобщаващи за потенциални нарушения на закона, както и канали за докладване, включително като част от програма за вътрешен контрол, етика и съответствие или мерки за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, както и да предприемат подходящо действие въз основа на такова докладване.

G. Стимули за съответствие

Страните членки трябва:

- i. да насърчават своите държавни органи да обмислят, когато става въпрос за международни търговски сделки и според случая, програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие за целите на предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица при вземането на решения за предоставяне на обществени предимства, включително публични субсидии, лицензи, договори за обществени поръчки, договори финансирани от официална помощ за развитие, и официално подкрепени експортни кредити;
- ii. когато страните членки прилагат мерки за стимулиране на предприятията да разработват такива програми или мерки за съответствие, да предоставят обучение и насоки на съответните държавни органи относно това как програмите или мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие се вземат предвид в процесите на вземане на решения от държавните органи, и да гарантира, че тези насоки са оповестени публично и лесно достъпни за компаниите;
- iii. да насърчават правоохранителните органи, в контекста на прилагането на законите относно подкупа на чужди длъжностни лица и свързаните с него престъпления, да обмислят прилагането на мерки за стимулиране на компаниите да разработват ефективни програми и мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие, включително като потенциален смекчаващ фактор. Въпреки това страните членки трябва да гарантират, че самото наличие на програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие не освобождава напълно юридическото лице от отговорността му, че окончателното разглеждане на такива програми или мерки остава отговорност единствено на съдебните, правоохранителните или други публични органи и че санкциите остават ефективни, пропорционални и възпиращи

в съответствие с член 3 от Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите;

- iv. когато страните членки прилагат мерки за стимулиране на компаниите да разработват такива програми или мерки за съответствие, да гарантират, че компетентните органи обмислят предоставянето на обучение и насоки за оценка на адекватността и ефективността на програмите и мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, както и за това как тези програми или мерки се вземат предвид в контекста на прилагането на законодателството относно подкупите на чужди длъжностни лица, и да гарантират, че тази информация или насоки са публично оповестени и лесно достъпни за компаниите, когато е уместно.

Обществени предимства, включително обществени поръчки

XXIV. ПРЕПОРЪЧВА:

- i. законите и разпоредбите на страните членки да позволяват на властите да възпират или отстраняват в подходяща степен от участие в процедури за възлагане на обществени поръчки или други обществени предимства, включително договори за обществени поръчки и договори, финансирани от официална помощ за развитие, компании, за които е установено, че са подкупили чужди длъжностни лица в нарушение от националните закони на тази страна членка, като се вземат предвид смекчаващите фактори. Доколкото законите и разпоредбите на страна членка позволяват прилагането на такива мерки спрямо компании, за които е установено, че са подкупили местни длъжностни лица, такива мерки следва да бъдат разрешени и в случай на подкуп на чужди длъжностни лица;
- ii. страните членки да гарантират, че съответните държавни органи имат достъп до информация за компании, санкционирани за подкупване на чужди длъжностни лица, или, ако това не е възможно, да получат тази информация от компаниите;
- iii. когато е уместно и доколкото е възможно, при вземането на такива решения за временно възпиране и отстраняване, страните членки вземат предвид като смекчаващи фактори коригиращите мерки, разработени от компаниите за справяне с конкретни рискове от подкупване на чужди длъжностни лица, както и всички пропуски в съществуващите програми и мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие;
- iv. страните членки предоставят насоки и обучение на съответните държавни органи относно такива мерки за възпиране и отстраняване, приложими към компании, за които е установено, че са подкупили чужди публични длъжностни лица, и относно коригиращи мерки, които могат да бъдат предприети от компаниите, включително програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие, които могат да бъдат взети под внимание;
- v. в съответствие с Препоръката от 2016г. на Съвета за участниците в сътрудничеството за развитие относно управление на рисковете от корупция [[OECD/LEGAL/0431](#)], страните членки да изискват антикорупционни разпоредби при обществени поръчки, финансирани с двустранна помощ, да насърчават правилното прилагане на антикорупционните разпоредби в международни институции за развитие, включително многостранни банки за развитие, и да работят в тясно сътрудничество с партньорите за развитие за борба с корупцията в усилията за сътрудничество за развитие;
- vi. страните членки да подкрепят усилията на Комитета за обществено управление на ОИСР за прилагане на принципите, съдържащи се в Препоръката на Съвета относно обществени поръчки [[OECD/LEGAL/0411](#)], както и работата по прозрачността при обществените поръчки в други международни правителствени организации, като Организацията на обединените нации, Световната търговска организация (СТО) и Европейския съюз и се насърчават да се придържат към съответните международни стандарти като Споразумението на СТО за обществените поръчки.

Официално подкрепяни експортни кредити

XXV. ПРЕПОРЪЧВА:

- i. страни по Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, които не са членки на ОИСР, да се придържат към и прилагат Препоръката на Съвета на ОИСР относно подкупите и официално подкрепяните експортни кредити [[OECD/LEGAL/0447](#)];
- ii. страните членки да подкрепят усилията на Работната група на ОИСР по експортни кредити и кредитни гаранции за наблюдение на изпълнението на препоръката на Съвета на ОИСР относно подкупите и официално подкрепяните експортни кредити [[OECD/LEGAL/0447](#)].

Защита на данните

XXVI. ПРЕПОРЪЧВА като се вземат предвид правилата за защита на данните и правата за поверителност:

- i. страните членки да гарантират, че спазването на правилата за защита на данните и законите, които забраняват предаването на икономическа или търговска информация, не възпрепятства неправомерно ефективното международно сътрудничество при разследвания и наказателно преследване на подкупа на чужди длъжностни лица и свързани престъпления, в съответствие с членове 9 и 10 от Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите;
- ii. страните членки да гарантират, че спазването на правилата за защита на данните и законите, които забраняват предаването на икономическа или търговска информация, не възпрепятства неправомерно ефективността на програмите и мерките за антикорупционен вътрешен контрол, етика и съответствие, включително вътрешните механизми за докладване, надлежна проверка и вътрешни процеси на разследване;
- iii. страните членки с приложими правила за защита на данните да предоставят насоки на компаниите и, когато е уместно, обмислят издаването на разпоредби, които позволяват обработването на данни при провеждане на надлежна проверка, свързана с борбата с корупцията, и вътрешни процеси по разследване.

Последващи действия и институционални договорености

XXVII. ИНСТРУКТИРА Работната група за борба с подкупите в международни търговски сделки да изпълнява текуща програма за системни последващи действия за наблюдение и насърчаване на пълното прилагане на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази Препоръка, в сътрудничество с Комитета по фискални въпроси, Комитета за подпомагане на развитието, Инвестиционния комитет, Комитета за обществено управление, Работната група по експортни кредити и кредитни гаранции и други органи на ОИСР, според случая. Това последващо действие ще включва по-специално:

- i. продължаване на програмата за активен и систематичен мониторинг на прилагането от страните членки на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка за насърчаване на пълното прилагане на тези инструменти, включително чрез непрекъснатата система за взаимна оценка, при която всяка страна членка се проверява последователно от Работната група за борба с подкупите, въз основа на доклад, който ще предостави обективна оценка на напредъка на страната членка в прилагането на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка, и който ще бъде публично достъпен;
- ii. получаване на нотификации и друга информация, предоставена от страните членки, относно органите, които служат като канали за комуникация с цел улесняване на международното сътрудничество за прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите и тази препоръка;
- iii. периодично докладване на заседанията на Работната група за борба с подкупите относно стъпките, предприети от страните членки за прилагане на Конвенцията за

борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка, включително неуповорителна информация относно разследванията и наказателното преследване на случаи на подкуп на чужди длъжностни лица, както и, когато е уместно, за предприетите стъпки за разследване и наказателно преследване на пасивния подкуп на чужди длъжностни лица;

- iv. доброволни срещи на служители от правоохранителните органи, пряко ангажирани с разследването и наказателното преследване на престъплението подкуп на чужди длъжностни лица, за обсъждане на най-добри практики и хоризонтални въпроси, свързани с разследването и наказателното преследване на подкупа на чужди длъжностни лица, в допълнение към доброволното участие на такива служители от правоохранителните органи в пленарните сесии на Работната група за борба с подкупите, мониторинга на страната и други свързани дейности;
- v. изследване на преобладаващите тенденции, проблеми и мерки за противодействие на подкупа на чужди длъжностни лица, включително чрез работа по типологии и изследвания в различни страни;
- vi. разработване на инструменти и механизми за увеличаване на въздействието на наблюдението и последващите действия и повишаване на осведомеността, включително чрез изследвания, оценки на заплахата от подкупи и годишното представяне и публично докладване на неуповорителни данни за правоприлагането;
- vii. предоставяне на редовна информация на обществеността за своята работа и дейности и за прилагането на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка; и
- viii. докладване на Съвета за изпълнението на настоящата препоръка не по-късно от пет години след нейното приемане и най-малко на всеки пет години след това.

XXVIII. ОТБЕЛЯЗВА задължението на страните членки да си сътрудничат тясно в тази програма за проследяване, съгласно член 3 от Конвенцията за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие от 14 декември 1960г. и член 12 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР.

Сътрудничество със страни нечленки

XXIX. ПРИЗОВАВА трети страни, които са големи износители и чужди инвеститори, да се придържат към и да прилагат Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка и да участват във всеки институционален механизъм за проследяване или прилагане.

XXX. ИНСТРУКТИРА Работната група за борба с подкупите в международни търговски сделки да осигури форум за консултации със страни, които все още не са се присъединили, за да насърчи по-широко участие в Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и тази препоръка, както и последващите действия.

Връзки с международни правителствени и неправителствени организации и частния сектор

XXXI. ПРИКАНВА Работната група за борба с подкупите в международни търговски сделки да се консултира и да си сътрудничи с международни организации и международни финансови институции, активни в борбата срещу подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки, и да се консултира редовно с неправителствените организации и представители на бизнес общността, активни в тази сфера.

Приложение I: Насоки за добри практики за прилагане на конкретни членове от Конвенцията за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки

Като бяха взети предвид констатациите и препоръките на Работната група за борба с подкупите в международни търговски сделки в нейната програма за системни последващи действия за

наблюдение и насърчаване на пълното прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването в международни търговски сделки (Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР), както се изисква от член 12 от Конвенцията, добрата практика за пълно прилагане на конкретни членове от Конвенцията се е развила, както следва:

**А. Член 1 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР: Престъплението
Подкуп на чужди длъжностни лица**

1. Член 1 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР следва да се прилага по такъв начин, че да не предоставя защита или изключение, когато чуждо длъжностно лице поиска подкуп.

2. Страните членки следва да предприемат действия за повишаване на осведомеността на обществеността и да предоставят конкретни писмени насоки на обществеността относно техните закони за прилагане на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и коментарите към Конвенцията.

3. Страните членки следва да предоставят информация и обучение, когато това е подходящо, на своите длъжностни лица, командировани в чужбина, относно техните закони за прилагане на Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, така че тези лица да могат да предоставят основна информация на техните компании в чужди държави и подходяща помощ, когато такива компании се сблъскат с искания за подкуп.

Б. Член 2 от Конвенцията на ОИСР за борба с подкупите: Отговорност на юридическите лица

1. Страните членки трябва да гарантират, че държавните предприятия могат да бъдат държани отговорни за подкупване на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки.

2. Системите на страните членки за отговорност на юридически лица за подкупване на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки не следва да ограничават отговорността до случаите, когато срещу физическото лице или лицата, извършили престъплението, е осъществено наказателно преследване или са осъдени.

3. Системите на страните членки за отговорност на юридическите лица за подкупване на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки следва да приемат един от следните подходи:

- а. нивото на власт на лицето, чието поведение поражда отговорността на юридическото лице, е гъвкаво и отразява голямото разнообразие от системи за вземане на решения в юридическите лица; или
- б. подходът е функционално еквивалентен на горния, въпреки че се задейства само от действия на лица с най-високо ниво на управленска власт, тъй като са обхванати следните случаи:

- лице с най-високо ниво на управленска власт предлага, обещава или дава подкуп на чуждо длъжностно лице;

- лице с най-високо ниво на управленска власт инструктира или упълномощава лице от по-ниско ниво да предложи, обещае или даде подкуп на чуждо длъжностно лице; и

- лице с най-високо ниво на управленска власт не успява да попречи на лице от по-ниско ниво да подкупи чуждо длъжностно лице, включително чрез неуспешен надзор върху него или чрез неизпълнение на програми или мерки за адекватен вътрешен контрол, етика и съответствие.

4. В съответствие с членове 2 и 4 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и свързания с тях коментар, страните членки трябва:

- а. да проучват всички юрисдикционни основи, налични съгласно тяхното законодателство, при разследване и наказателно преследване на юридически лица за престъплението за подкуп на чужди длъжностни лица, включително да установят териториална и национална юрисдикция;

- б. при установяване на национална юрисдикция върху юридически лица с цел разследване и наказателно преследване на подкуп на чужди длъжностни лица, да вземат предвид критерии като, но не само, законите, съгласно които юридическото лице е създадено или е организирано, или седалището или действащото управление и контрол на юридическото лице;
- в. да гарантират, че са в състояние да упражняват подходяща юрисдикция над юридически лица, независимо дали имат юрисдикция върху физическото лице, извършило подкупа на чуждо длъжностно лице.

5. Страните членки следва да разполагат с подходящи правила или други мерки, за да гарантират, че юридическите лица не могат да избегнат отговорност или санкции за подкуп на чужди длъжностни лица и свързани престъпления чрез реструктуриране, сливане, придобиване или чрез друга промяна в тяхната корпоративна идентичност.

В. Отговорност за подкуп чрез посредници

1. Страните членки следва да гарантират, че в съответствие с член 1 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР и принципа за функционална еквивалентност в Коментар 2 към Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР, юридическо лице не може да избегне отговорност чрез използване на посредници, включително свързани юридически лица и други трети страни, независимо от тяхната националност, при предлагане, обещаване или даване на подкуп на чуждо длъжностно лице от негово име.

2. Страните членки следва да предприемат дейности за повишаване на осведомеността както в обществения, така и в частния сектор и по-специално сред съответните правоохранителни органи в това отношение.

Г. Член 5: Наказателно преследване

1. Страните членки следва да бъдат бдителни, за да гарантират, че разследванията и наказателното преследване на подкупа на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки не са повлияни от съображения за национални икономически интереси, потенциалното въздействие върху отношенията с друга държава или самоличността на замесените физически или юридически лица, в съответствие с член 5 от Конвенцията за борба с подкупите на ОИСР.

2. Страните членки следва да гарантират, в съответствие с правната им система, че доказателственият праг или всеки друг стандарт, необходим за започване на разследване, не се прилага по начин, който предотвратява ефективното разследване и наказателно преследване на подкупа на чужди длъжностни лица.

Приложение II: Насоки за добри практики за вътрешен контрол, етика и съответствие Въведение

Това Ръководство за добри практики (наричано по-долу „Ръководство“) е насочено към компании, включително държавни предприятия, за установяване и гарантиране на ефективността на програмите или мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица в международни търговски сделки (наричан по-долу „подкуп на чужди длъжностни лица“), както и към бизнес организации и професионални асоциации, които играят съществена роля в подпомагането на компаниите в тези усилия. В него се утвърждава, че за да бъдат ефективни, такива програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие трябва да бъдат взаимосвързани с цялостната рамка за съответствие на компаниите. То е предназначено да служи като правно необвързващо ръководство за компаниите при установяване на програми или мерки за ефективен вътрешен контрол, етика и съответствие за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица. Това Ръководство е гъвкаво и е предназначено да бъде адаптирано от компаниите, по-специално малки и средни предприятия (наричани по-долу „МСП“), според тяхното индивидуално състояние, включително техния размер, вид, правна структура и географски и индустриален сектор на дейност, както и юрисдикцията и другите основни правни принципи, съгласно които те действат.

А. Насоки за добри практики за компании

Ефективните програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица трябва да бъдат разработени въз основа на оценка на риска, разглеждаща индивидуалното състояние на дадена компания, по-специално рисковете от подкупване на чужди длъжностни лица, пред които е изправена компанията (като географски и индустриален сектор на дейност и регулаторна среда, потенциални клиенти и бизнес партньори, сделки с чужди правителства и използване на трети страни). Такива обстоятелства и рискове трябва редовно да бъдат преглеждани, преоценявани и вземани предвид, ако е необходимо, за да се определи разпределението на ресурсите за съответствие и да се гарантира постоянната ефективност на програмите или мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие на компанията. Компаниите трябва да разгледат, *inter alia*, следните добри практики за осигуряване на програми или мерки за ефективен вътрешен контрол, етика и съответствие с цел предотвратяване и разкриване на подкупи на чужди длъжностни лица:

1. силна, изрична и видима подкрепа и ангажимент от страна на съвета на директорите или еквивалентен управителен орган и висшето ръководство към програмите или мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие на компанията за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица с оглед прилагане на култура на етика и съответствие;
2. ясно формулирана и видима корпоративна политика, забраняваща подкупа на чужди длъжностни лица, лесно достъпна за всички служители и съответните трети страни, включително чужди дъщерни дружества, където е приложимо и преведена при необходимост;
3. спазването на тази забрана и свързаните с нея програми или мерки за вътрешен контрол, етика и съответствие е задължение на лицата на всички нива в компанията;
4. надзорът върху програмите или мерките за етика и спазване на изискванията по отношение на подкупа на чужди длъжностни лица, включително правомощието за докладване на въпроси директно на независимите наблюдаващи органи, висшето ръководство, съвета на директорите или еквивалентен управителен орган, надзорния съвет или съответните им комитети, са задължение на един или повече висши корпоративни служители, като старши служител по съответствието, с адекватно ниво на автономност от управлението и други оперативни функции, ресурси, достъп до съответните източници на данни, опит, квалификация и власт;
5. програми или мерки за етика и съответствие, предназначени за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, приложими за всички директори, висши служители и служители, както и приложими за всички субекти, върху които една компания има ефективен контрол, включително дъщерни дружества, по отношение на, *inter alia*, следните области:
 - i. подаръци;
 - ii. гостоприемство, развлечения и разходи;
 - iii. пътувания, включително пътувания на клиенти;
 - iv. политически приноси;
 - v. благотворителни дарения и спонсорства;
 - vi. плащания за улеснение;
 - vii. склоняване и изнудване;
 - viii. конфликт на интереси;
 - ix. процеси по назначаване;
 - x. рискове, свързани с използването на посредници, особено тези, които взаимодействат с чужди длъжностни лица; и
 - xi. процеси за отговаряне на покани за публични търгове, когато е уместно.

6. Програми или мерки за етика и съответствие, предназначени за предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица, приложими, когато е уместно и в съответствие с договорните споразумения, спрямо трети страни като агенти и други посредници, консултанти, представители, дистрибутори, изпълнители и доставчици, консорциуми и партньори в съвместно предприятие (наричани по-долу „бизнес партньори“), включително, *inter alia*, следните съществени елементи:

- i. правилно документирана надлежна проверка, основана на риска, отнасяща се до наемането, както и подходящ и редовен непрекъснат надзор на бизнес партньорите по време на бизнес отношенията;
- ii. информиране на бизнес партньорите за ангажимента на компанията да спазва законите относно забраните за подкуп на чужди длъжностни лица и за програмата или мерките за етика и съответствие на компанията за предотвратяване и разкриване на такива подкупи;
- iii. търсене на реципрочен ангажимент от бизнес партньори;
- iv. прилагане на механизми, за да се гарантира, че условията на договора, когато е уместно, описват конкретно услугите, които трябва да бъдат извършени, че условията за плащане са подходящи, че описаната договорна работа е изпълнена и че компенсацията е съизмерима с предоставените услуги;
- v. когато е уместно, гарантиране на правата на одит на дружеството, с цел да анализира счетоводните книги и записите на бизнес партньорите и упражняване на тези права според случая;
- vi. осигуряване на подходящи механизми за справяне със случаи на подкуп на чужди длъжностни лица от бизнес партньори, включително например права за прекратяване на договора.

7. система от финансови и счетоводни процедури, включително система за вътрешен контрол, създадена с цел да гарантира поддържането на коректни и точни счетоводни книги, записи и сметки, за да се гарантира, че те не могат да бъдат използвани за целите на подкупване на чужди длъжностни лица или укриване на такива подкупи;

8. използването на системи за вътрешен контрол за идентифициране на модели, указващи подкуп на чужди длъжностни лица, включително, според случая, чрез прилагане на иновативни технологии;

9. мерки, предназначени да осигурят ефективна периодична комуникация и документирано обучение за всички нива на компанията, относно програмата или мерките за етика и съответствие на компанията по отношение на подкупите на чужди длъжностни лица, както и, когато е уместно, за бизнес партньори;

10. подходящи мерки за насърчаване и предоставяне на положителна подкрепа и стимули за спазване на програмите за етика и съответствие или на мерките срещу подкупа на чужди длъжностни лица на всички нива на компанията, включително чрез интегриране на етиката и съответствието в процесите на човешките ресурси, с оглед прилагане на култура на съответствие;

11. мерки за справяне със случаи на съмнение за подкуп на чужди длъжностни лица, които могат да включват:

- i. процеси за идентифициране, разследване и докладване на неправомерното поведение и действително и проактивно взаимодействие с правоохранителните органи;
- ii. коригиращи действия, включително, наред с другото, анализиране на основните причини за неправомерното поведение и справяне с идентифицирани слабости в програмата или мерките за съответствие на компанията;
- iii. подходящи и последователни дисциплинарни мерки и процедури за справяне, наред с други, с нарушенията, на всички нива на компанията, на законите срещу подкупа на чужди длъжностни лица и на програмата или мерките за етика и

съответствие на компанията по отношение на подкупа на чужди длъжностни лица;
и

- iv. подходяща комуникация, за да се гарантира информираност за тези мерки и последователно прилагане на дисциплинарните процедури в цялата компания.

12. ефективни мерки за предоставяне на насоки и съвети на директори, мениджъри, служители и, когато е уместно, бизнес партньори, относно спазването на програмата или мерките за етика и съответствие на компанията, включително когато се нуждаят от спешни съвети относно трудни ситуации в чужди юрисдикции, както и мерки, за да се гарантира, че няма да бъдат предприети ответни действия с цел отмъщение срещу което и да е лице в компанията, което е инструктирано или подложено на натиск, включително от по-висшестоящи в йерархията, да участва в подкуп на чужди длъжностни лица и избере да не го прави;

13. силна и ефективна защитена рамка за подаване на сигнали, включително:

- i. вътрешно, поверително и, където е уместно, анонимно докладване и защита срещу всяка форма на действия с цел отмъщение за директори, мениджъри, служители и, където е уместно, бизнес партньори, които не желаят да нарушават професионалните стандарти или етика при указания или под натиск от ръководители на по-високо йерархично ниво, както и за сигнализиращи лица, които желаят да докладват за нарушения на закона или професионалните стандарти или етика, настъпили в компанията, при наличието на разумни основания за това; и
- ii. ясно дефинирани процедури и видими, достъпни и диверсифицирани канали за всички лица, които желаят да сигнализират за нарушения на закона или професионалните стандарти или етика, случващи се в компанията.

14. периодични прегледи и тестване на програмите или мерките за вътрешен контрол, етика и съответствие, включително обучение, предназначени да оценят и подобрят ефективността им при предотвратяване и разкриване на подкуп на чужди длъжностни лица, както редовно, така и при конкретни ситуации, като се вземе предвид динамичния риск профил на компанията, като напр.:

- i. промени в дейността, структурата и модела на работа на компанията,
- ii. резултати от мониторинг и одит,
- iii. съответното развитие в областта,
- iv. развиващи се международни и индустриални стандарти и
- v. поуки, извлечени от евентуално неправомерно поведение на дадена компания и това на други компании, изправени пред подобни рискове въз основа на съответната документация и данни.

15. в случаите на сливания и придобивания, цялостен, основан на риска надлежен анализ на целите на придобиване; своевременно включване на придобития бизнес в нейната (на компанията) програма за вътрешен контрол, етика и съответствие; и обучение на новите служители и одити след придобиване;

16. външна комуникация на ангажимента на компанията към програми за ефективен вътрешен контрол, етика и съответствие.

В. Действия на бизнес организации и професионални асоциации

Бизнес организациите и професионалните асоциации могат да играят съществена роля в подпомагането на компаниите, по-специално на МСП, при разработването на програми или мерки за ефективен вътрешен контрол, етика и съответствие с цел предотвратяване и разкриване на подкупа на чужди длъжностни лица. Тази подкрепа може да включва, *inter alia*:

1. разпространение на информация по въпроси, свързани с подкупа на чужди длъжностни лица, включително относно съответните развията в международни и регионални форуми, и достъп до съответните бази данни;

2. предоставяне на обучение, превенция, надлежна проверка и други инструменти за съответствие;
3. общи съвети за извършване на надлежна проверка; и
4. общи съвети и подкрепа относно противопоставянето на изнудването и склоняването, включително, когато е уместно, чрез насърчаване на колективни действия.

Професионалните асоциации, които упражняват регулаторни правомощия върху определени професии, могат също да играят важна роля в приемането и прилагането на стабилни етични стандарти за своите членове, включително чрез определяне на рамки за действия, които трябва да бъдат предприети от техните членове за предотвратяване на подкупи или когато имат съмнения за подкуп на чужди длъжностни лица и свързани престъпления, извършени от клиенти или работодатели.

Относно ОИСР

ОИСР е единствен по рода си форум, където правителствата работят заедно за справяне с икономическите, социалните и екологичните предизвикателства на глобализацията. ОИСР също е в челните редици на усилията за разбиране и подпомагане на правителствата да отговорят на новите развития и опасения, като например корпоративно управление, информационната икономика и предизвикателствата на застаряващото население. Организацията осигурява среда, в която правителствата могат да сравняват опит по политики, да търсят отговори на общи проблеми, да идентифицират добри практики и да работят за координиране на вътрешни и международни политики.

Страните членки на ОИСР са: Австралия, Австрия, Белгия, Канада, Чили, Колумбия, Коста Рика, Чехия, Дания, Естония, Финландия, Франция, Германия, Гърция, Унгария, Исландия, Ирландия, Израел, Италия, Япония, Корея, Латвия, Литва, Люксембург, Мексико, Нидерландия, Нова Зеландия, Норвегия, Полша, Португалия, Република Словакия, Словения, Испания, Швеция, Швейцария, Турция, Обединеното кралство и Съединените щати. Европейският съюз участва в работата на ОИСР.

Правни инструменти на ОИСР

От създаването на ОИСР през 1961 г. в рамките на ОИСР са разработени около 460 материалноправни инструменти. Те включват актове на ОИСР (т.е. решения и препоръки, приети от Съвета на ОИСР в съответствие с Конвенцията на ОИСР) и други правни инструменти, разработени в рамките на ОИСР (напр. декларации, международни споразумения).

Всички материалноправни инструменти на ОИСР, независимо дали са в сила или са отменени, са изброени в онлайн сборника на правните инструменти на ОИСР. Те са представени в пет категории:

- **Решенията** се приемат от Съвета и са правно обвързващи за всички членове с изключение на тези, които са се въздържали към момента на приемане. Те определят специфични права и задължения и могат да съдържат механизми за наблюдение.
- **Препоръките** се приемат от Съвета и не са правно обвързващи. Те представляват политически ангажимент към принципите, които съдържат, и включват очакване, че присъединилите се страни ще направят всичко възможно, за да ги изпълнят.
- **Съществени заключителни документи** се приемат от отделни присъединили се страни, а не от орган на ОИСР, като резултат от среща на министрите, на високо равнище или друга среща в рамките на Организацията. Обикновено те поставят общи принципи или дългосрочни цели и имат тържествен характер.
- В рамките на Организацията се договарят и сключват **международни споразумения**. Те са правно обвързващи за страните по тях.
- **Споразумения, договорености и други:** няколко други вида материалноправни инструменти са разработени в рамките на ОИСР с течение на времето, като Споразумението за официално подкрепяни експортни кредити, Международното споразумение за принципите на морския транспорт и препоръките на Комитета за подпомагане на развитието (КПР).